בסוד שיח

פדיצת־דרך חינוכית־תורנית

כ־3500 תלמידים, בנים, מתחנכים בכל מוסדות בנתי המפר התינוכיים המקיפים הדתיים והכשרי נוער. מספר נכבד. על פי סקר אמין שנערכ־השנה ע"י אילן) רק 8 אחוזים מהם מר נים ללמוד בישיבות, מסוג כלשהו, בתום לימודיהם. רבים מהתלמידים הללו באים מבתים מסורתיים הנמנים על יוצאי עדות המזרח.

שאלתי את אסף (אסי) היים, מנהל "מעגלים", מסגרת חין מערכתית, שתיקף כשנה אליהן, מה הפירוש "מסורתיים"

תשובתו ניקוז לדוגמה משפחה מבית שמן. האבא וחבש כי סר, מקפיד ללכת בשבת לבית הכנסת. האם לובשת מכנסיים, ללא כיסוי ראש ובשבת שתורם את הטלוויזיה.

מתברר, כי לא מעט בעידים הילדים מתחנכים במקומות הדתיים האם הם מופנים, ללא ספק, מרקים ביסודות היהדות. יש לברך על כך, ולא ניכנס כרגע לשאלה בדבר מידת השפ שתם על בני כיתתם. בתינוקות הללו יש־כן מה כיתות עם מג מות תורניות אבל, כאמור, מבחרות החדים הן, שרק 8 אחוזים פונים להמשך לימוד תורני.

את הסלם החינוכי המיוחד הזה, והצלחתו לוהיר בעקבות השרות־אבר של בן משפחה, שסיפר לי, כי מורים לשרות מכרי נה ישיבתית קרם־צבאית בקיית־שלאבי בשנת הלימודים הבאה. הנוי אותי לשרות בן ניסן מרשיד שבדרום הר חברון, כמי שמנהל את המכינה בהצלחה־נהוגה. אישתי את שראל תוך כדי־ביבים עם חלק מהתלמידים שילמדו בכי כיתה, והא העביר מיד את דאשם המכינה, הרב בוקי שרמן שליט"א, כדי שיסיפר לי במה דברים אומרים. הרב שרמן למד עד לפני זמן קצר בכולל ללימודי דיינות. בישיבת "אור עציון", בראשותו של ח"כ הרב חיים דרוקמן שליט"א. הוא עוב את לימודיו, כדי להתמסר לשעת המשימות החשובות של הציונות הדתית בעת האחי קידומם של תלמידי תיכונים הר קיפים לעלם ותורה ויעבוד אלוקים הקדיה.

למכינה שלו שתיפתח ב־ אלול התשנה, אין כניסה־לתלי מידי ישיבות תיכוניות, ובכוונה לו עבודה חינוכית לא קלה. מאחדיו כבר כמה מפגשי חשבונות ביבוש וכל תלמיד מקבל טיפול ממוקד. ככה ממש. "בשנה־מהמכינה הקרם־צבאית הקיימות, כאן הדרישות הן במדד הנוך. הם, בנוי התיכונים, באים מעולם מושגים המלמד שהבל פחות, בשבילם ה"נרגי לות" של המכינה זה לא סיפור. הם מבקשים מיד את המצן הרציני ומדיך להיות שלא למעוד ולא להלחיך".

הרב שרמן וזכה לדבר סימפטי מדרשיות, וראש עידיית קריית־שלאבי, ליאור קפנו, עוד לו בכל מה שקרן אפשר וכי מהו מסיע הגרעין התורני בקריית־שלאבי, שהוא ביפר בפני עצמו. אלא שבינתיים הרב שרמן מסמס על־פני הטלול. בי ריים חשוחות ונושם נרשף בין שקל לשקל, שבאמת מרגישים מבני "עמך".

מבינה קרם־צבאית כאחוז סוג, תיפתח בשנה הבאה בבית־ אל, בראשותו של הרב משה סלמה שליט"א, מהלמידיו של הגר"ן שלמה שליט"א. הגרעין והקשה של המכינה הזאת הם בר גרי תיכון "בישלין" בתל־אביב. הבלוח שתי המכינות הללו, עשויה להביא כעקרוניה מהפך בחשיבה של מאות בעידים תיכוניסטים, שהבכל, ללא הכבון, מפיסר את היסודות האמר נים שקלמו בשנות לימודיהם.

חשבון שלוש המכינות המשפ שמחות הכוללות הכשרה מקי צועית הנרסאים או לימודים מכוללים־יישרות אבור בכולל. המרחב ב"נתיב משרות" ויעבוד מהעלות לשנת משפחת שבין כרמיאל לסמי־ם־הב"נתיב כרמל" שכידות הר חברון, ושוב כלום אחדי נמר תיכון המיועדים אך חיק להלמידי תיכונים.

בראש "נתיב משרות" עומד הרב אביגדור ויצמן שליט"א

ביקור האם המסורה

באחרונה יצא לאור הספר "מאמר מרדכי", שבחלקו השני מתפרסמים פיסודי צדיקים "אחר שכיבת חמלה" מפיו יוסף מרבני של "בית הבחיר", הרה"ג, רבי מרדי כי חיים מסלאנים זי"ע, האבני הבה"ק, רבי יחזקה לייב זי"ע, הללו לוקטו על־ידי נכדם, הרב ישראל האב סלאנים. הפיסודים מופיעי בין היתר, בעה "זוכר חיושים" בשבתות ובמסיבות החילולות של אדמ"רי לעבודיהם, שאבריו, סלאנים לחדיות־יהם.

חלק מהפיסודים מוכבים, אולם רבקם מהם מופיעים לראשונה ב"מאמר מרדכי".

להלן פיסודים שלוקטו מתוך ספר זה, שכו גם אמירת שבח צדיקים מדר ויחות הקודמים.

הרה"ק מאפטא, רבי אברהם יהושע העשיל זי"ע, התאכסן אצל הרה"ק רבי צוזק מראחיל, ואמר לו הרה"ק מראחיל: הבה בני, רבי חן, הגיע לפדיש ואני מבקש פדיתך הגן עבדך, ואתם שהבכם נוטעים על פני המדינה תראו נא למבצע אדיה פדיתך עבורי. והבנה הרה"ק מאפטא, יש לי בת מהלולה בלילה המעולה הזה נשפתך. אמר לו הרה"ק מראחיל: אבל מה אעשה שבבוקדיתי מאוכ הק שלא להשתדך רק עם צדיק וחוזק וחשיב לו הרה"ק מאפטא וכי מדוכן אתם יד רעים שאינבי צדיק וחוזק, ותמה עליו הרה"ק מראחיל והלך מאתו.

למחרת בבוקר השכים מוקי יצחק והלך למדיו של הרב מאפטא ואמר לו, אבי הק נראה אלי בלילה ואמר לי שאבני יכול להשתדך עמכם. אמר לו הרה"ק מאפטא אם שמעתם בן מאכיכם, כמה תתנו לבדיניה? והבנה הרה"ק מראחיל: אני מתדיב סך אלף רובל. וכמה תתנו אתם אמר הרה"ק מאפטא, אני אתן סך שש מאות רובל שאלו הרה"ק מראחיל: וכי מדיכן תקח למלק סכום כזות שדיבר הרה הרה"ק מאי מפטא שמר אז ברוקות ובעיניה, והבה לו הרה"ק מאפטא, שלוש מאות תתנו אתם תיקף ומיד לחבכסה כלה, ויתר השלוש מאות אפיי לקבה.

■

הרה"ק בעל "שאר ישוב" מפשקר־אביל הדכון לעיר ר"יאמיר בתשעת הימים, ושאל בבית המדרש כי יכול לקבל על עצמו לעשות סיום מסכת למחר, ואף אחד לא נענה. ואמר אל הרה"ק רבי ישראל רב מוזליעזניק שהיה או עלם בבי־תר־מ שהיה עילוי מופלא, ישאלו אליי הוא יעשה הסיום, והשיב הנער אם ירצה רבי אעשה סיום, ושאלו הרה"ק על איזה מסכת אמר: על איזה שתרצי אמר, והציע הרה"ק מסכת "בבא בתרא" מהאריון הגרשה אל הנער. והתייעב הנער הילוי ללמוד ולסי כל הלילה ברציפות עד למעדת הסיום, והביע עליו הרה"ק בשתפות, ואמר הנער: רבי נותם שאפשר כבר לעשות הסיום, והביע עליו הרה"ק בשתפות, ואמר הנער: רבי יכול למחן אחי שמות כל התנאים האמוראים כמה פעמים מוזכרים בכל המסכ תא בבלי, ובכל דף וחף בפרט.

■

הרה"ק רבי צבי מליסקא עדך גלות, וסבב בעיירות ישראל יחד עם בנו. באחד הר סים הגיעו לאיזו עיר ובבוכו לבית־המ־דש אף אחד לא הכירם, וגם הם לא נילו ומהזם ולא בקשו אחזם רשמו שם רעבים וצמאים. באותה עיר היתה אשה מקשה לילד, אשה של חילדת נדיבה ומבוללת. באה אליה אמו של הרה"ק מליסקא ואמרה לה, ולא בקשו אחזם רשמו שם רעבים וצמאים. באותה עיר היתה אשה מקשה לילד, ולא כדאי שתלד בער למהל שבן, הבה כאן בביתי"ר יושב בני והוא נותן מרעב, ולא רצונו שתלד בער למהל שבן, הבה כאן בביתי"ר יושב בני והוא נותן מרעב. ושיי תני לו "א צענטיל" (מטבע קטן) ובזכות זה תיושע בקר בישועה שלימה. תקום תפעה רחה ומזיבה אל ביתכ"ר ותכהבו שהולכת אמת הוא, שישב שם עשר אחרה בחסד כל. ובנישה אליו וסיפרה לו את דבר החלום ותתנה לו מטבע הנסי.

עברה הרה"ק אל בנו הבה אמא מסרה ריקה שהסיירה עצמה ממקום מגורי תה בגן עדן העליון, הרי כבר היתה יכולה ללמד שיתנו לה "א צוואנציגער" (מטבע כסול) "צער פון הימל האט מען נעדיירטען א צענצער"... ורק שבשמים הזיד שתתן מטבע הקטן).

■

הרה"ק רבי ישראל מסטאלין נהג בשראות עוד בימי ילדותו ונקרא בשם "הר נוקא".

בשיח עם חסידיו נענה בענותנותו וסיפר: מעשה בחוזב שהיה קטן קומה מאוד ואשתו היתה גבוהה, ובפרקה לדבר עמה היה עולה על כסא. פעם התעורר בלי לה יראה שרבליו הניעו לקצה המיטה – כי בחפות נשכב לרחוב המיטה – וחשב שפתאום גדל, והתחיל לבכות. שאלוהו למה תבכה והשיב עד עכשיו היו באים אנשים לכאן בבדי לראות האיך שאני מדבר עם אשתי ועכשיו שגרלתי הארבה עמה כדדך כל הפולם לא יבואו עוד, ובכה אפרכנו.

כן – סיים הרה"ק – כל זמן שהייתי ינוקא היו באים אלי לראות בשלא זה, וע כשיי שגרלתי מי יבוא אלי עוד?

■

סוף רבי מרדכי חיים שכע מוהר"ר אשר ז"ע, מחסידי קאליק בעיה"ק מבר"א ת"ו מה שבדידיה הני עובדא.

פעם שהה זמן רב במחיצת הרב הק' רבי ישראל מסטאלין ובבואו לחזור לביתו על הג הפסח נכנס לישל ברכת השידות, והיה זה בתחילת הלילה, ואמר לו הרה"ק, הדי יצעבו תכמיהו ל"ל (ששים ב ע"א) לפולם יכנס אדם בבי שהב, ולא שהב לך שתתחיל עד שיאיר היום ותבא למוידה בבוקר. ענה, שאם יתעבב בלילה יאחר את מסילת בדיל היובא לאדעס עיד־הבחל, ולא יספיק את הסעודה המסלינה מוקדם, שיוכל להיות על הג הסמח בביתו בארץ ישראל. והסכים עמו הרה"ק בבדיעבד, אך שלא רדכן עם ויבא ללוותו עד לשפר הזמר המיוחד ושמרו לשלום.

היה בנסעו בכרכבת בישבו על משקום, נכנס לשרב מוסר ביטע צדיק ישראל הב' וזה שאין בחצבו לראות צדדת פני יזדיי בעיני, והקים את כל היהודים הזיר בים שם והיא מתוכם ישלוהם בברשת מנים אל הקרק האמיתי המיוחר לבחיי הרבא.

לא עברה שעה אחרוכה ובפתע פתאום התנגשה הרכבת בהרכבת שבאה בנגדה, וכל הקרונות הראשונים נמחצו כלילך על ישיבתם, וגם הוא שישב בקרן האחרי נפצע בראשו, אך בזכות השיח שעלה את דבריו בימי עבריו הבביאים נחלץ ממות בשם, – הביאה לבחין דל את רושם הכבה שבשאר בראשו מאז.

עורכת המוסף: נעמי גולן